



**MARIUS MARCU**

***Historia magistra vitae !***

*Historia vero testis temporum, lux veritatis,  
vita memoriae, magistra vitae, nuntia vetustatis,  
qua voce alia nisi orator immortalitati commendatur?*

(Cicero, *De Oratore*, II, IX, 35)

Viața, așa cum o cunoaștem noi, este integral bazată pe experiența acumulată. Indiferent că vorbim de viață unicelulară ori de ființe pluricelulate, care nu posedă conștiință de sine, baza existenței și evoluției este memoria genetică, manifestată prin formă fizică și instinct. Dacă luăm în discuție animalul suprem – omul –, avem aceleași elemente: informație genetică, ce se modifică de-a lungul generațiilor, în funcție de condițiile sociale și de mediu; informație genetică manifestată prin instinct și, în plus, un plan conștient, manifestat prin memorie și experiență, procese care constituie baza creativității.

Forma supremă de colecționare a experienței la nivel de civilizație umană este istoria, indiferent de felul și ramura în care ea se manifestă: istoria unui individ, istoria unui grup social, istoria științei, istoria artei etc. Prin istorie, avem acces la mentalul colectiv. Și, pentru a înțelege măreția istoriei, trebuie să subliniem definiția acestui colectiv. Nu este vorba despre colectivul aflat în viață la un anumit moment dat, ci de întregul colectiv uman care a existat vreodată. Majoritatea indivizilor nu au lăsat moștenire generațiilor care le-au urmat informații conștiente, aceștia nu vor fi găsiți în marea carte a istoriei. Dar așa cum fiecare bătaie a aripilor unui fluture are un anumit rol în micro și macrocosmos, la fel fiecare individ are rolul său în istorie.

În articolul de față, în publicația de față, în ramura științifică de față, ne interesează însă altceva. Istoria înregistrată.

---

Ea este unealta științei denumită istorie. Ea este – sau nu? – adevărata învățătoare a vieții.

În ultima perioadă a propriei mele existențe am avut ocazia să călătoresc, să cunosc oameni din diferite grupuri sociale, din diferite popoare, din diferite civilizații. Marea lor majoritate, oameni de calitate, oameni normali, chiar și unii oameni care pot fi denumiți generic “răi”, dar oameni de la care am avut de învățat. Am putut distinge un “fir roșu” de-a lungul acestor întâlniri. Importanța istoriei în cadrul discuțiilor. Informațiile istorice au creat legături, au îmbogățit dialoguri și au atenuat conflicte.

Pentru mine, istoria este mai mult decât o unealtă. Este o plăcere. În limita resurselor, caut să-mi îmbogățesc cunoștințele în primul rând referitor la pasiunile personale și, în plan secundar, referitor la locurile și persoanele cu care intru în contact. Pentru alții, istoria este o mărturie pusă în slujba binelui. Exemplul cel mai bun este breasla istoricilor. Majoritatea dintre ei, deoarece există și un mic număr de istorici care folosesc informațiile istorice în mod tendențios. Pentru alții, istoria este o mărturie pusă în slujba răului. Un exemplu la îndemână este clasa politică, pentru care istoria a fost de multe ori sursa unor justificări oculte și chiar distructive. Iar pentru alții, din păcate pentru marea majoritate, istoria este o mărturie asimilată greu și uitată repede. Altfel spus, o mărturie privită cu indiferență. Totală indiferență.

Există în istorie numeroase grupări etnice aflate într-un perpetuu conflict, o încleștare surdă fără început, fără motiv și fără sfârșit ... aparent. Avem exemple în România, în Serbia, în Orientul Mijlociu și probabil ele există peste tot în lume. În România, la un anumit nivel, avem ura dintre români și maghiari, generată și întreținută în mare măsură pe considerente politice. Pe mine, istoria m-a ajutat să înțeleg acest fapt, să înțeleg că oamenii de lângă mine îmi pot fi prieteni, indiferent de etnie, să nu ascult de voci propagandistice, ci să privesc oamenii. La o mare întrecere sportivă desfășurată în Serbia am întâlnit un om care mi-a arătat mulțimea de sportivi din peste 30 de țări. Concluzia lui a fost că nu există țări, există oameni, nu există Iugoslavia, Serbia și Kosovo, există oameni.

Faptul că atât eu, cât și el, eram pasionați de istorie, a ridicat comunicarea între indivizi și înțelegerea culturii reciproce la un foarte înalt nivel. În Italia am avut ocazia să demontez o imagine foarte greșită despre România. Un domn cu solide cunoștințe de istorie, dar care nu priveau arealul românesc, avea o concepție greșită despre poporul român, de la origini până în prezent. Câteva informații și mai ales trimiterile la surse istorice l-au ajutat să vadă altfel lucrurile și să renunțe la o imagine falsă. Acesta este meritul istoriei.

Astfel de informații nu se află ascunse în cărți de istorie unicat, nici în cărți nepopulare aflate pe rafturile prăfuite ale bibliotecilor, ci în manualele școlare, în marile baze de date electronice, la îndemâna oricui. Rolul omului de rând este să asimileze aceste informații de bază. Istoricii sunt oameni de știință care lucrează cu informații. Informații ce trebuie căutate, descoperite, înțelese, validate și înregistrate. Rolul lor este să-și mențină activitatea la cel mai înal nivel și să lărgescă accesul la cunoaștere, prin cantitate și calitate. Rolul politicianului este să folosească acest izvor informațional în sprijinul omului și al civilizației umane.

Totul se reduce la această simplitate.

George Bernard Shaw spune undeva: "Învățăm din istorie că oamenii nu învață nimic din istorie. Și nu o spun eu, o spune Hegel". Nu este chiar așa. Învățăm. Dovadă este faptul că civilizația umană a rezistat multor încercări, că există o știință a istoriei, în ultimă instanță că există revista *Nemus*, că cineva a scris acest articol, că nu este singurul care s-a gândit la această problemă. Problema este că nu învățăm destul. Jaques Fresco a spus într-un interviu că rasa umană nici nu a început să fie civilizată. O analiză la rece ne arată că are dreptate. În nebunia dezvoltării tehnologice, în nebunia vitezei care caracterizează aceste vremi, o coborâm pe un loc total nemeritat pe adevărata învățătoare al vieții: Istoria.

---

*Historia magistra vitae !*

Life, as we know it, is fully based on the experience we gain all the way through it. Regardless the fact that we speak of unicellular or pluricellular beings, without any self-conscience, the base of existence and evolution is the genetic memory. The latter manifests through a physical form and through instincts.

If we refer to man, we have the same elements: genetic information-modified throughout generations depending on social and environmental conditions; genetic information – manifested through instinct and a conscious dimension – manifested through memory and experience, both being the very fundamental of creativity.

The supreme form to collect global information about the human experience is history. History can be referring to individual experience, to a certain group, to the general evolution of science, of art, etc. Through history, we gain access to the collective mind.

To understand history, we must define this “collective” – this is not about the people alive at one certain moment, but rather about all the people that have ever existed. Most individuals did not leave a conscious legacy to their descendants, thus, they will not be found in the book of history. However, just as every beat of a butterfly’s wings has a certain role in the micro and macro cosmos, every individual has its particular role in history.

In the present article, the present magazine, and in this particular branch of knowledge, we are interested in something else. The registered facts – this is the main tool used by the science named history. This is, or not? – the true master of life.

In the last period of my own existence, I have had my share of traveling, of knowing various individuals from various social groups, peoples, civilizations. Most of them were good men, ordinary men, even “evil” ones, but above all, they were men from which I could learn something.

All these encounters had one big thing in common- history and all the long conversations about it. The historical information created bounds, enriched debates and attenuated conflicts.

To me, history is more than a tool- it is a delight. I try to enrich my knowledge, be it about personal hobbies and preferences, or about the places and people, I come across. To some, history is a testimony serving good, and the best example for this, is the guild of historians. At least, most of them are, as there is always a percent using information in a partial manner. To others, history is a testimony serving evil, and the best example for this, is the political class. Many times, for the politicians, history has been a source of occult and

destructive evidence. To the vast majority, history is, sadly, a hard-to-assimilate and easily forgotten, testimony. In other words, a testimony treated with indifference. Utter indifference.

History offers us many examples of ethnic groups in a continuous conflict, an obscure, endless, reasonless fight. We have examples in Romania, Serbia, Middle East, and probably all around the world. In Romania, at a certain level we have the hate between Romanians and Hungarians, generated and maintained by political groups.

History helped me to understand these circumstances and to see that people around me can be my friends, regardless their ethnicity, to ignore any kind of propaganda, and to see people as they are.

In Serbia, at a sports competition, I met a man who showed me the sportsmen coming from more than 30 countries. He told me that, there were no countries, there were only people. There was no Yugoslavia, Serbia, or Kosovo, there were only people. We were both interested in history, which made conversation smoother and the mutual understanding of cultures, easier.

In Italy, I have had the chance to discourage a false opinion about Romania. A man with solid knowledge in history – but not of that concerning Romania – had a mistaken opinion about the Romanian people and its history. Some information and especially the references to historical sources have made him to see things differently and reconsider his opinion. This was the huge merit of the science named history.

These are not hidden facts in unique and rare books from a dusty, forgotten library, but rather clear things written in textbooks, or on the internet, where everybody can find them. Every man should assimilate these facts, as it is fundamental information. The historians are the ones to work with this information. Their role is to maintain the activity at a high level, enlarge the access to knowledge, both qualitatively and quantitatively, whereas the role of the politicians is to use the sources to support people. It is all so very simple.

George Bernard Shaw said: “Hegel was right when he said that we learn from history that man can never learn anything from history”. Well, it’s not exactly like that. We do learn, and the proof is that humans have held out against many ordeals, that there is a science named “history” and in the last analysis, that there is a *Nemus* magazine, that someone wrote an article and that he is not the only one thinking about this issue.

The problem is that we do not learn enough. Jacques Fresco said in an interview, that the human race has not even started yet being civilized. A cool analysis shows us that he was right. In the frenzy of the tech era, and the rush characterizing these times, we forget about the true master of life: History.